

prima instanță: I. Goncearuc
instanța de apel: N. Chircu, A. Rotaru, V. Harmaniu

dosarul nr. 2rac-264/13

DECIZIE

23 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadî
Vera Macinskaia, Ion Vîlcov

examinând recursul declarat de Societatea comercială „Serviciul veterinar de liberă practică” Societate cu răspundere limitată,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală împotriva Societății comerciale „Serviciul veterinar de liberă practică” Societate cu răspundere limitată cu privire la constatarea neexecutării contractului, repararea prejudiciului material și încasarea penalității de întârziere pentru neexecutarea contractului, acțiunea reconvențională a Societății comerciale „Serviciul veterinar de liberă practică” Societate cu răspundere limitată împotriva Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală cu privire la obligarea recepționării bunurilor,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012 prin care a fost admis apelul declarat de către Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală, casată integral hotărârea Judecătorei Florești din 20 iunie 2012 și emisă o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale,

c o n s t a t ă:

La 30 decembrie 2011 Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală (predecesoarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor conform Hotărârii de Guvern nr. 51 din 16 ianuarie 2013) a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL cu privire la constatarea neexecutării contractului, repararea prejudiciului material și încasarea penalității de întârziere pentru neexecutarea contractului în termen.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în rezultatul licitației publice nr. 1574/11 din 23 septembrie 2011 desfășurate pentru achiziționarea vaccinurilor, antigenurilor, dezinfectanților, echipamentelor scule și accesoriilor medicale, a fost

desemnată câștigătoare oferta agentului economic SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL.

În consecință, a fost încheiat contractul de achiziționare a mărfurilor nr. 61 din 10 octombrie 2011, potrivit căruia pârâta s-a obligat să livreze Agenției publice bunuri conform specificației (vaccinuri, seringi și ace) în sumă totală de 1 842 300 lei.

Menționează reclamanta că actele aferente licitației nr. 1574/11 din 23 septembrie 2011 și contractul nr. 61 din 10 octombrie 2011 de achiziționare a mărfurilor, au fost în modul corespunzător aprobate de către Agenția Achiziții Publice, la 20 octombrie 2011 fiind înregistrate la trezoreria teritorială.

Indică că conform pct. 2.3 din contractul încheiat, livrarea bunurilor urma să fie efectuată de către pârâtă în termen de 30 de zile din momentul transferării avansului în mărime de 30% din costul total al mărfii, care a fost efectiv virat în sumă de 552 690 lei pe contul bancar al SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL la 24 octombrie 2011.

Dat fiind faptul că pârâta a omis să livreze în termenul stabilit întreagă cantitate necesară de bunuri contractante, Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală la 25 noiembrie 2011 i-a adresat somația nr. 1231, în care a indicat asupra încălcării termenului limită pentru furnizarea mărfurilor (24 noiembrie 2011) și a informat despre punerea debitorului în întârziere pentru neexecutarea obligațiunilor asumate, solicitând soluționarea de urgență a situației create.

Prin scrisoarea de răspuns nr. 77 din 29 noiembrie 2011 SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL a asigurat livrarea mărfii în volum deplin începând cu 01 decembrie 2011, ceea ce însă nu a fost efectuat.

Sușține că pârâta a ignorat vădit și notele informative din 02 decembrie 2011, în care Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală a solicitat aplanarea urgentă a situației create, invocând perturbarea îndeplinirii măsurilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale.

Prin scrisoarea de pretenție nr. 1277 din 05 decembrie 2011 reclamanta a înștiințat SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL despre acționarea în judecată în vederea rezilierii contractului nr. 61 din 10 octombrie 2011 în caz de nelivrare a mărfii până la 15 decembrie 2011.

La 05 decembrie 2011 SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL a livrat vaccina contra bolii Newcastle și vaccina contra pestei porcine clasice conform facturilor fiscale nr. LK0441917 în sumă de 77 616 lei, nr. LK0441919 în sumă de 208 296 lei și nr. LK0441916 în sumă de 24 588 lei.

Invocă că facturările respective au inclus o cantitate mult mai redusă de vaccine de acest gen decât cea indicată în specificația anexată la contractul nr. 61 din 10 octombrie 2011, iar restul vaccinilor și accesoriilor medicale nu au fost livrate.

În condițiile în care marea parte a mărfurilor contractante nu a fost furnizată de către pârâtă în termenii stabiliți, solicită Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală (predecesora Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor) constatarea neexecutării contractului de achiziționare a mărfurilor nr. 61 din 10 octombrie 2011, încasarea de la SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL în beneficiul său a diferenței între suma achitată cu titlu de avans și costul mărfii efectiv livrate, și a penalității de întârziere pentru perioada 24 noiembrie 2011 – 31 decembrie 2011 pentru neexecutarea obligațiunilor de predare a bunurilor.

Pe parcursul examinării pricinii, reclamanta și-a concretizat pretențiile, solicitând încasarea în beneficiul său de la SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL a diferenței între suma achitată cu titlu de avans și costul mărfii livrate în sumă de 242 190 lei și a penalității de întârziere pentru nefacturarea în termen a mărfii (perioada 24 noiembrie 2011 – 31 decembrie 2011) în sumă de 9 203,22 lei.

La 01 februarie 2012 SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL a depus acțiune reconvențională împotriva Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală, în care a invocat dezacordul cu cererea de chemare în judecată inițială, considerând-o neîntemeiată.

În motivarea acțiunii reconvenționale SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL a indicat că conform pct. 2.3 al contractului nr. 61 din 10 octombrie 2011 încheiat cu Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală, livrarea mărfii urma să se efectueze potrivit graficului de livrare înaintat de către cumpărător și coordonat cu vânzător, la cazul litigiului însă un asemenea grafic niciodată nu a fost întocmit și prezentat societății spre îndeplinire.

Indică SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL că în pofida neonorării de către agenția publică a obligațiunilor sale de perfectare și coordonare a graficului de livrare, a inițiat furnizarea bunurilor contractante, la 05 decembrie 2011 fiind furnizată prima partidă a mărfii.

Ulterior, la 19 decembrie 2012 a fost adusă următoarea partidă de marfă – vaccina Antrax, recepționarea căreia a fost refuzată de către Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală din motive neîntemeiate precum lipsa actelor necesare de însoțire (factura comercială aferentă declarației vamale primare).

Menționează SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL că de multiple ori a adresat Agenției scrisori prin care a solicitat înlăturarea barierelor în recepționarea mărfii importate, care însă au rămas neexecutate, fiind urmate de răspunsuri evazive sau lipsite de orice reacție din partea instituției publice.

Prin actul de control nr. AA 0009449 din 28 decembrie 2011, Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală ilegal și abuziv a aplicat interdicția sanitar-veterinară privind efectuarea tranzacțiilor asupra vaccinei importate, în rezultat societatea fiind privată de dreptul legitim de a comercializa bunurile-proprietatea sa.

Consideră că Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală a manifestat o conduită necorespunzătoare cumpărătorului, exteriorizată prin neîntocmirea graficului de furnizare a bunurilor, refuzul continuu în recepționarea mărfii livrate și solicitarea neîntemeiată a actelor de însoțire care constituie secret comercial.

Solicită SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL obligarea Agenției sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală să recepționeze marfa în temeiul contractului de achiziționare a bunurilor nr. 61 din 10 octombrie 2011.

Prin încheierea Judecătoriei Florești din 21 martie 2012 acțiunea reconvențională depusă de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL a fost primită spre examinare.

Prin hotărârea Judecătoriei Florești din 20 iunie 2012 a fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea inițială, admisă integral acțiunea reconvențională, obligată Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală să recepționeze mărfurile livrate de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL conform contractului de achiziționare a bunurilor nr. 61 din 10 octombrie 2011 și încasată de la Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală în beneficiul SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL taxa de stat în mărime de 100 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012 a fost admis apelul declarat de către Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală, casată integral hotărârea Judecătoriei Florești din 20 iunie 2012 și emisă o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale, fiind încasat de la SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL în beneficiul Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală avansul în sumă de 552 690 lei, în rest acțiunea inițială a fost respinsă.

La 05 martie 2013 SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012, cerând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurenta în motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat și aplicat eronat normele de drept material și procedural, precum și a apreciat arbitrar probele prezente la materialele cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului, și anume avizul poștal de recepție (f.d. 240), atestă faptul că copia redactată de pe decizia Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012 a fost expediată în adresa recurentului la 27 decembrie 2012, fiind recepționată de către acesta la 14 ianuarie 2013.

În circumstanțele relevate, recursul declarat se consideră a fi depus în termen.

La 10 aprilie 2013 în adresa intimătei Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (succesoarei în drepturi a Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală) a fost expediată copia recursului declarat de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 03 mai 2013 Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a depus referință la recursul declarat de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL, în care a invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia, solicitând respingerea lui cu menținerea în vigoare a deciziei Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referința intimătei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu modificarea deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Potrivit art. 514 Cod Civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 alin. (1) și (2) al aceluiași Cod, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 602 alin. (1) și (2) Cod Civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii, și anume din copiile documentelor de licitație rezultă în mod cert faptul că la 23 septembrie 2011 a fost organizată de către Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală (predecesoarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor) licitația publică nr. 1574/11 în vederea achiziționării vaccinilor, antigenurilor, dezinfectanților, echipamentelor scule și accesoriilor medicale pentru vaccinarea animalelor domestice (f.d. 21-36).

Câștigătoarea licitației respective a fost declarată oferta SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL, în rezultat între societatea câștigătoare și Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală a fost încheiat contractul de achiziționare a mărfurilor nr. 61 din 10 octombrie 2011, înregistrat la Agenția Achiziții publice la 18 octombrie 2011, în vederea livrării bunurilor

conform specificației (vaccinuri, seringi și ace) în sumă totală de 1 842 300 lei (f.d. 7-12).

Conform copiei de pe ordinul de plată nr. 543 din 21 octombrie 2011, Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală a virat prin intermediul Ministerului Finanțelor (Trezoreria de Stat) în contul bancar al SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL suma de 552 690 lei cu titlu de avans pentru medicamente și materiale auxiliare, care a fost efectiv transferat la 24 octombrie 2011.

În conformitate cu pct. 2.3. din contractul nr. 61 din 10 octombrie 2011, livrarea (prestarea) se efectuează potrivit graficului de livrare a bunurilor (trimestrial, lunar, în tranșe egale, pe decade, zilnic, conform unor grafice coordonate etc.), și anume: în termen de 30 de zile din momentul transferării avansului.

Instanța de recurs reține la caz îndeplinirea de către intimata-reclamantă Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (succesoarea Agenției sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală) a obligațiilor prevăzute de contractul de achiziționare a mărfurilor nr. 61 din 10 octombrie 2011, fiind achitat la 24 octombrie 2011 avansul în sumă de 552 690 lei, recurenta-pârâtă SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL în virtutea obligațiilor asumate urma să livreze integral marfa prevăzută în specificația anexată la contract în termen de 30 de zile de la data recepționării sumei cu titlu de avans, ceea ce nu a fost executat, livrând după data limită doar o parte din mărfuri în sumă de 310 500 lei.

Astfel, în condițiile în care la data limită prevăzută pentru livrarea vaccinurilor și echipamentelor accesorii – 24 noiembrie 2011, SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL nu și-a onorat obligațiunile expres asumate și nu a livrat marfa contractată în beneficiul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, este întemeiată admiterea pretenției ultimei privind încasarea diferenței între suma achitată cu titlu de avans și costul mărfii livrate.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că instanța de apel în mod just a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii înaintate de către Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală (predecesoarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor) cu privire la neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor contractuale de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL prin nelivrarea în termenii stabiliți a bunurilor contractate.

Însă instanța de recurs evidențiază faptul că la emiterea deciziei recurate, instanța de apel a comis erori de procedură, în mod greșit dispunând încasarea din contul furnizorului SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL în beneficiul cumpărătorului Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a sumei integrale a avansului.

Din materialele pricinii, și anume din copiile de pe facturile fiscale nr. LK0441917, LK0441919 și LK0441916 din 05 decembrie 2011, precum și din declarațiile părților expuse pe parcursul examinării pricinii în fond și în apel, rezultă că SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL în calitate de furnizor a livrat Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală în calitate de cumpărător marfă sub forma vaccinurilor (contra bolii Newcastle și pestei porcinei clasice) în sumă totală de 310 500 lei.

Potrivit cererii de chemare în judecată (f.d. 2-6) și cererii de concretizare a pretențiilor (f.d. 108) depuse de către Agenția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală, predecesoarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, instituția publică a solicitat încasarea diferenței dintre suma achitată cu titlu de avans și costul mărfii livrate, ceea ce constituie 242 190 lei (552 690 lei – 310 500 lei).

Iar Curtea de Apel Bălți prin decizia din 06 decembrie 2012 a dispus încasarea sumei integrale a avansului de 552 690 lei și astfel a adoptat o hotărâre judecătorească excedând limitele pretențiilor înaintate de către intimata-reclamantă, încălcând normele de procedură imperative aplicabile la caz.

Or, potrivit art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată, iar în conformitate cu art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Date fiind cele relevate, instanța de recurs consideră că deși Curtea de Apel Bălți a stabilit corect circumstanțele cauzei și a aplicat corespunzător normele de drept material pertinente naturii juridice a litigiului soluționat, au fost comise erori procedurale grave, fiind pronunțată o hotărâre judecătorească care a excedat limitele pretențiilor înaintate de către intimata-reclamantă Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a modifica decizia Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012 prin micșorarea sumei încasate de la SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL în beneficiul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, succesoare în drepturi a Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală, de la 552 690 lei la 242 190 lei.

Pe marginea acțiunii reconvenționale depusă de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL cu privire la obligarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor să recepționeze marfa importată, instanța de recurs o apreciază ca fiind neîntemeiată în situația juridică când însăși furnizorul a omis să livreze bunurile contractante în termenii expres stabilit pentru aceasta.

Or, potrivit art. 69 alin. (5) din Legea privind achizițiile publice nr. 96 din 13 aprilie 2007, operatorul economic execută necondiționat clauzele contractului încheiat, respectând cerințele de calitate și prețul stabilit. Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale atrage după sine răspunderea operatorului economic conform legislației și clauzelor contractului.

Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție accentuează că neonorarea obligațiilor de către recurenta-pârâtă de livrare a vaccinilor și echipamentului medical accesoriu a creat o situație de risc sporit al izbucnirii epidemiilor de maladii contagioase pentru animalele domestice, consecințele negative ale căreia sunt de nepronosticat.

Astfel, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că Curtea de Apel Bălți în mod just a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL.

Cu privire la pretenția Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor privind încasarea penalității de întârziere pentru nefacturarea în termenii stabiliți a mărfii contractante, instanța de recurs reține că în această parte decizia instanței de apel nu a fost contestată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele recurente sunt parțial întemeiate, instanța de apel la emiterea deciziei recurate excedând limitele pretențiilor inițiale înaintate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL și a modifica decizia Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012 prin micșorarea sumei încasate de la SC „Serviciul veterinar de liberă practică” SRL în beneficiul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, succesoare în drepturi a Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală, de la 552 690 lei la 242 190 lei, în rest decizia instanței de apel a menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea comercială „Serviciul veterinar de liberă practică” Societate cu răspundere limitată.

Se modifică hotărârea Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală împotriva Societății comerciale „Serviciul veterinar de liberă practică” Societate cu răspundere limitată cu privire la constatarea neexecutării contractului, repararea prejudiciului material și încasarea penalității de întârziere pentru neexecutarea contractului, acțiunea reconvențională a Societății comerciale „Serviciul veterinar de liberă practică” Societate cu răspundere limitată împotriva Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală cu privire la obligarea recepționării bunurilor, prin micșorarea cuantumului sumei încasate de la Societatea comercială „Serviciul veterinar de liberă practică” Societate cu răspundere limitată în beneficiul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor succesoare în drepturi a Agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală, de la 552 690 (cinci

sute cinci zeci și două mii șase sute nouă zeci) lei la 242 190 (două sute patru zeci și două mii una sută nouă zeci) lei, în rest decizia se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Ion Vîlcov